

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Románské literatury

Autoreferát disertační práce

Jiří Holub

***La Lozana andaluza* a literární kánon**

La Lozana andaluza and the Literary Canon

Vedoucí práce: doc. Juan Antonio Sánchez Fernández, Ph.D.

2018

Teze

Retrato de la Lozana andaluza je jedno z nejzáhadnějších, nejsložitějších a nejerotičtějších děl španělské literatury.

O životě jeho autora neexistují jiné prameny než jeho vlastní texty a jeden text cizí, který je k jednomu jeho dílku přiložen. O Franciscovi Delicadovi tedy víme jen to, co nám sám o sobě prozradil ve svém *opere magno* a v několika dalších svých textech. A ani u těchto skrovných údajů si nemůžeme být jisti, že jsou věrohodné. Nevíme také, který přesně rok, v jaké tiskařské dílně a na čí náklady bylo *Retrato de la Lozana andaluza* v Benátkách vydáno, a hlavně si nedokážeme vysvětlit, z jakých důvodů dílo takového významu tři sta let nikdo nečetl, a pokud četl, tak si to nechal pro sebe. Doposud se o jeho případné recepci za dobu od třicátých let 16. do první poloviny 19. století nepodařila najít jediná nezpochybnitelná zmínka. Nikdo ho necituje, nikdo na něj neodkazuje a nikdo je na indexech zakázaných knih neztracuje. Dá-li se předpokládat, že dílo nevyšlo v nákladu jednoho výtisku, zůstává záhadou, kam se celý náklad poděl anebo proč byl zničen. A neobjasněno zůstává, kým a proč byl jediný jeho známý exemplář dopraven do Vídně a jakým způsobem se dostal do fondů tehdy habsburské c. k. Dvorské, nyní Rakouské národní knihovny, kde se nachází dodnes.

Po jeho objevení v polovině 19. století však dalších více než sto let trvalo, než filologická obec uznala, že se nejedná ani o pornografický výplod zhýralého a polovzdělaného odrodilce a jeho syfilidou leptaného mozku, ani že nejde jen o historicky cenný jazykový dokument, který v nepřekonané míře zachycuje mnohonárodnostní mluvu různých římských vrstev za panování medicejských papežů, ani že se jeho umělecká hodnota nevyčerpává realistickým zachycením tamější prostopášné spodiny i duchovenstva, ani že to vlastně není pokračování *Celestiny*, ani předznamenání pikareskního románu. Díky práci pár nepředpojatých badatelů nyní už víme, že je to naprosto svébytné a mnohovrstevnaté dílo, jehož sémantickou hutnost zakládají rafinované conceptismy, kontinuální kontradikce, všeprostopupující erotické dvojsmysly, promyšlená typografická a ikonografická koncepce a v němž se téměř sto let před *Donem Quijotem* nevídaným způsobem používají metafikční vyprávěcí strategie. Tato mimořádná složitost významové výstavby má ale též za následek, že stále zůstává záhadou, co svým *Retratem* chtěl Delicado vpravdě říci. Francouzský filolog Claude Allaire, který ze všech lozanistů tomuto dílu rozumí nejlépe a jenž ho případně

charakterizoval jako dílo erokomické, dospěl nakonec k závěru, že jeho „nejzřejmějším smyslem se zdá být vůle nemít smysl žádný“.¹

Avšak i přes intenzivní výzkum a bádání posledních let, vypůjčím-li si slova, která na adresu celestinovských studií pronesl Alan Deyermond,² stále ještě zbývá v poznání a zhodnocení *Retrata* hodně co na práci. Proto jsem se v první části své disertační práce vedle představení pro české publikum téměř zcela neznámého díla hlavně zaměřil na rozbor a výklad těch jeho aspektů, kterým se zatím více méně nevěnovala pozornost. Detailně jsem analyzoval jeho typografii a ikonografii a mimo jiné jsem poukázal na jeden přehlížený, ale pro Delicadovu poetiku příznačný intermediální významový prvek. Pomocí moderního naratologického pojmosloví, které zatím na *Retrato* nikdo důsledně neaplikoval, jsem popsal jeho narativní strukturu. Shrnující jsem a charakterizoval jeho základní významotvorné principy a zvláště jsem se zaměřil na Delicadovu ozvláštňující práci s kultismy, využití prolepse, motivických ech a tematizace věštění a prorokování a na metafikci. Na základě těchto analýz jsem ukázal, jak důležitou úlohu pro utváření významové výstavby *Retrata* má latinská vzdělanost, nejrůznější projevy a prostředky předjímání budoucnosti a dosud do důsledků nedovedené zhodnocení role metafikčního Autora. Nakonec jsem představil ostatní Delicadovy texty a všechny pozitivní údaje, které o jeho životě máme k dispozici. Hlavním faktografickým přínosem je lokalizace údajně ztraceného Delicadova spisku *Spechio vulgare per li Sacerdoti* a odmítnutí bezvýjimečně přijímaného Delicadova autorství traktátu *De consolatione infirmorum*.

Výjimečná erotičnost *Retrata de la Lozana andaluza* nespočívá jen v tématu, kterým je život a působení andaluské prostitutky a dohazovačky v renesančním Římě, v několika navýsost umělecky zobrazených koitech a ve všeprostupující dvojsmyslnosti, ale také ve fascinující přitažlivosti, kterou díky sémantické komplexnosti a bohatosti má pro čtenáře. Jinak řečeno je to rozkoš z textu, kterou pro všechny Barthesovy čtenářské fetišisty, maniaky, paranoiky nebo hysteriky skýtá.³

Prvoplánová erotičnost však byla zároveň hlavním důvodem a překážkou, že se z *Retrata* až do 60. let 20. století nestalo kanonické dílo španělské literatury. Zároveň jeho unikátní povaha díla starší literatury, které ale bylo objeveno až v 19. století, tedy v době, kdy se moderní literární kánony začaly teprve utvářet, nabízí až laboratorní příležitost tento kanonizační proces analyzovat a na tomto konkrétním případě se pokusit dokázat, že

¹ Allaire, 2010, s. 60.

² Srov. Deyermond, 1991, s. 385.

³ Srov. Barthes, 2008, s. 55–56.

symbolické uznání a autoritativní interpretace premoderních literárních děl zásadním způsobem stanovuje a určuje filologické pole.

V této práci zastávám tezi, že na rozdíl od děl literatury moderní a současné, jejichž kanonizaci primárně určují faktory, jako jsou nakladatelský trh a jeho politika, média, literární recenzenti a kritici a samotní spisovatelé, pro výběr, výklad, autorizaci a uchování děl a autorů starší, premoderní literatury má stěžejní význam filologie. Zároveň povahu a zákonitosti fungování tohoto oboru, inspirován sociologií Pierra Bourdieua,⁴ chápu jako filologické pole a v této optice jsem také podal v druhé části své práce nástin historie recepce a kanonizace díla *Retrato de la Lozana andaluza*.

⁴ Bourdieu, 1998; 2010; Broady, 2013.

5 Bibliografie

5.1 Díla Francisca Delicada

5.1.1 *La Lozana andaluza*: edice a překlady

1871. *Retrato de la Lozana andaluza*. E. Marqués de la Fuensanta del Valle a José Sancho Rayón. Madrid: Rivadeneyra.

1888. *La Lozana Andaluza/La Gentille Andalouse*. Přel. Alcide Bonneau. París: Liseux.

1899. *Retrato de la Lozana andaluza*. Ed. Luis de Lara Madrid: Librería de Fdez. Villegas.

[1913]. *La Lozana andaluza*. Ed. Antonio Alvarez de la Villa. París: Louis Michaud.

1916. *Retrato de la Lozana andaluza*. Ed. Eduardo María de Segovia. Madrid: Imprenta Renacimiento.

[1920]. Hausmann, Paul. *Die schöne/Andalu-/sierin*, Leipzig: Spamerschne Buchdruckerei.

1942. *Retrato de la Lozana andaluza*. Ed. José Gómez de la Serna. Santiago de Chile: Ercilla.

1942. *Retrato de la Lozana andaluza*. Ed. Javier Farias. Buenos Aires: Nuevo Romance.

1950. *Retrato de/la Loçana: andaluza*. Ed. Antonio Pérez Gómez. Valencia: Tipografía Moderna. [Faksimile].

1952. *La Loçana Andaluza*. Ed. Antonio Vilanova. Barcelona: Selecciones Bibliófilas.

1967. *Retrato de la Lozana andaluza*. Ed. Joaquín del Val Madrid: Taurus.

1969. *La Lozana andaluza*. Ed. Bruno M. Damiani. Madrid: Clásicos Castalia.

1975. *Retrato de la loçana andaluza*. Ed. Bruno Damiani a Giovanni Allegra. Madrid: Porrúa Turanzas.

1985. *Retrato de la Lozana Andaluza*. Ed. Claude Allaigre. Madrid: Cátedra.

1988. *La Lozana Andaluza*. Ed. Ángel Chiclana. Madrid: Espasa Calpe.

2003. [Digitalizované faksimile edice *Retrato de/la Loçana: andaluza*. Ed. Antonio Pérez Gómez. Valencia: Tipografía Moderna, 1950]. Online: <<http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01037969841810495098102/index.htm>> [Cit. 30. 3. 2018].

2004a. *La Lozana andaluza*. Ed. Carla Perugini. Sevilla: Fundación José Manuel Lara.

2007. *La Lozana andaluza*. Ed. Jacques Joset a Folke Gernert. Barcelona: Círculo de Lectores; Galaxia Gutenberg.

2008. *Retrato de la Loçana Andaluza*. Ed. Tatiana Bubnova. Doral, FL: Stockcero.

2009a. [Edición semipaleográfica]. Ed. Rocío Díaz Bravo. In DÍAZ BRAVO, Rocío. *Estudio de la oralidad en el Retrato de la Loçana andaluza (Roma, 1524)*. Málaga: Universidad de Málaga 2009, s. 409–518.

2009b. [Edición crítica]. Ed. Rocío Díaz Bravo. In DÍAZ BRAVO, Rocío. *Estudio de la oralidad en el Retrato de la Loçana andaluza (Roma, 1524)*. Málaga: Universidad de Málaga 2009, s. 519–628.

2011. *La Lozana Andaluza*. Ed. Jesús Sepúlveda y Carla Perugini. 2. ed. Málaga: Universidad de Málaga.

2013. *La Lozana andaluza*. Ed. Folke Gernert a Jacques Joset. Barcelona: Círculo de Lectores; Galaxia Gutenberg.

[2017]. [Digitalizovaný originál ÖNB]. Online: <http://search.obvsg.at/primolibweb/action/search.do?dscent=0&vl%281UI0%29=contains&tab=default_tab&srt=rank&ct=search&mode=Basic&dum=true&tb=t&indx=1&vid=ONB&fn=search&search=1&vl%28freText0%29=Retrato+de+la+Locano> [Cit. 3. 6. 2017].

5.1.2 El modo

1970. *El modo de adoperare el legno de India occidentale, Salutífero remedio a ogni piaga et mal incurabile*. In *La Lozana Andaluza*. Ed. de Luisa Orioli. Milán, Adelphi, s. 287–305.

1971. *El modo de adoperare el legno de India occidentale*. Ed. de Bruno M. Damiani *Revista Hispánica Moderna*, XXXVI, s. 251–271.

1972. *La manera de usar el leño de las Indias Occidentales, salutífero remedio contra cualquier plaga y enfermedad incurable* In *Francisco Delicado tratadista de medicina*. Ed. José Hernández Ortiz, *Tauta*, 1, s. 16–29.

2004b. *El modo de adoperare el legno de India Occidentale, salutífero remedio a ogni piaga et mal incurabile*. In *La Lozana andaluza*. Ed. Carla Perugini. Sevilla: Fundación José Manuel Lara, s. 373–422.

2009c. *El modo de usar el palo de la India Occidental, saludable remedio contra toda llaga y mal incurable*. Ed. Ignacio Ahumada. Jaén: Universidad de Jaén.

5.2 Losanovské a delicadovské studie

ALLAIGRE, Claude. *Sémantique et littérature: le «Retrato de la Loçana andaluza» de Francisco Delicado*. Grenoble: Ministère des Universités, 1980.

ALLAIGRE, Claude. [Introducción y notas]. In *Retrato de la Lozana Andaluza*. Edición, introducción y notas de Claude Allaigre. Madrid: Cátedra, 1985.

ALLAIGRE, Claude. En torno al *Retrato de la Lozana Andaluza*: Tres estudios y dos ediciones. *Criticón*, 46, 1989, s. 153–159.

ALLAIGRE, Claude. La Lozana Andaluza: notes textuelles. *Bulletin hispanique*, Tome 112, N° 1, 2010, s. 41–60.

ALLEGRA, Giovanni. Breve nota acerca del "Ilustre Señor" de la *Lozana Andaluza*. *Boletín de la Real Academia Española*, LIII, 1973, s. 391–397.

ALLEGRA, Giovanni. [Notas]. In *Retrato de la lozana andaluza*. Ed. Bruno Damiani y Giovanni Allegra. Madrid: Porrúa Turanzas, 1975.

AHUMADA, Ignacio. [Introducción y notas]. In *El modo de usar el palo de la India Occidental, saludable remedio contra toda llaga y mal incurable*. Ed. Ignacio Ahumada. Jaén: Universidad de Jaén, 2009.

BALABARCA-FATACCIOLI, Lisette. “Toda obra loa y alaba a su hacedor”: Transgresión, subversión y sarcasmo en *La Lozana andaluza* de Francisco Delicado. *Romance Notes*, 55, n. 1, 2015, s. 3–16.

BARRERA, Cayetano Alberto de. *Catálogo bibliográfico y biográfico del teatro antiguo español. 1860*.

BELTRÁN, Luis. The author's author, typography, and sex: the fourteenth mamotreto of *La Lozana Andaluza*. In G. Maiorino (ed.). *The Piscaresque. Tradition and displacement*. Minneapolis–London: University of Minnesota, 1996, s. 86–136.

BOTTA, Patrizia. Hacia una nueva edición crítica de *La Lozana Andaluza* (I). In *Siglo de Oro. Actas del IV Congreso Internacional de AISO*, I, Alcalá, Universidad, 1998, s. 283–298.

BOTTA, Patrizia. Onomástica lozanesca (Antropónimos, 1). In *Actas del XIII Congreso de la AIH*. Madrid: Castalia, 2000, s. 289–300.

BOTTA, Patrizia. Onomástica lozanesca (Antropónimos, 2). In *Morada de las palabras: homenaje a Luce y Mercedes López-Baralt*. Río Piedras: Editorial de la Universidad de Puerto Rico, 2002, s. 214–227.

BOTTA, Patrizia. Quando l' autore edita sé stesso: paratesto e rubriche de *La Lozana andaluza*. *Paratesto*, 1, 2005, s. 23–40.

BUBNOVA, Tatiana. *F. Delicado puesto en diálogo: las claves bajtinianas de La Lozana andaluza*. México: Universidad Nacional Autónoma, 1987.

BUBNOVA, Tatiana. Cervantes y Delicado. *NRFH*, XXXVIII, 1990, n. 2, s. 567–590.

BUBNOVA, Tatiana. Delicado en la Peña de Martos. In J. Whicker (ed.). *Estudios Áureos I, Actas del XII Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas* (21-26 de agosto de 1995), II, Birmingham, s. 70–78.

BUBNOVA, Tatiana. *La Lozana Andaluza* como lectura erótica. In L. López-Baralt-F. Márquez Villanueva (eds.), *Erotismo en las letras hispánicas. Aspectos, modos y fronteras*, México, El Colegio de México, 1995, s. 17–31.

- BUBNOVA, Tatiana. [Introducción y notas]. In *Retrato de la Loçana Andaluza*. Edición e introducción de Tatiana Bubnova. Doral, FL: Stockcero, 2008.
- COSTA FONTES, Manuel da. *The art of subversion in inquisitorial Spain. Rojas and Delicado*. West Lafayette, Indiana: Purdue University Press, 2005.
- CRIADO DE VAL, Manuel. Antífrasis y contaminaciones de sentido erótico en *La Lozana andaluza*. In *Studia Philologica. Homenaje a Dámaso Alonso*, I. Madrid: Gredos, 1960, s. 431–458.
- DAMIANI, Bruno M. [Introducción y notas]. In *La Lozana andaluza*. Ed. Bruno M. Damiani. Madrid: Clásicos Castalia, 1969.
- DAMIANI, Bruno M. [Introducción y notas]. In *Retrato de la loçana andaluza*. Ed. Bruno Damiani y Giovanni Allegra. Madrid: Porrúa Turanzas, 1975.
- DAMIANI, Bruno Mario. a Louis IMPERIALE. *La Lozana Andaluza: a través de los siglos*. San Francisco: International Scholars Pub., 1998.
- DÍAZ BRAVO, Rocío. *Estudio de la oralidad en el Retrato de la Loçana andaluza (Roma, 1524)*. Málaga: Universidad de Málaga 2009. [Disertační práce.]
- FERRARA DE ORDUNA, Lilia. Algunas observaciones sobre *La Lozana Andaluza*. *Archivum*, XXIII (1973), s. 105–115.
- FRAGO GRACIA, Juan A. Norma lingüística y artificio literario en *La Lozana Andaluza*. *Philología Hispalensis*, III, 1986, s. 41–66.
- GERNERT, Folke. [Prólogo y notas]. In 2007. *La Lozana andaluza*. Ed. Jacques Joret a Folke Gernert. Barcelona: Círculo de Lectores; Galaxia Gutenberg, 2007.
- GNOLI, Domenico. „*La Lozana andaluza e le cortigiane nella Roma di Leone X*“, *Nuova Antologia*, VII, 1931, pp. 165-196.
- HODOUŠEK, Eduard a kol. *Slovník spisovatelů Španělska a Portugalska: baskická literatura, galicijská literatura, katalánská literatura, portugalská literatura, španělská literatura*. Praha: Libri, 1999.
- HOLUB, Jiří. *La Lozana andaluza* de Francisco Delicado: ¿una autobiografía delicada? In SÁNCHEZ, Juan A., Jaroslava MAREŠOVÁ et alii. *La cuestión autobiográfica en el Siglo de Oro*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2013. s. 149–170.
- HOLUB, Jiří. Delikátní kontrfej pěkné Andalusanky Losány. *Plav - měsíčník pro světovou literaturu*, XI, č. 2, 2015 s. 31–38.
- HOLUB, Jiří. Nenápadný půvab oslovování. *Plav - měsíčník pro světovou literaturu*, XI, č. 3, 2015, s. 49–52.
- CHICLANA, Ángel. [Introducción y notas]. In *La Lozana Andaluza*. Ed. Ángel Chiclana. Madrid: Espasa Calpe, 1988.

IMPERIALE, Louis. *La Roma clandestina de Francisco Delicado y Pietro Aretino*. New York: Peter Lang, 1997.

JOSET, Jacques. Hacia una nueva edición crítica de *La Lozana andaluza* (II). In *Siglo de Oro. Actas del IV Congreso Internacional de AISO*, I, Alcalá, Universidad, 1998, s. 869–877.

JOSET, Jacques. De los nombres de Rampín (I). In M. García Martín (ed.). *Estado actual de los estudios sobre el Siglo de Oro*, II. Salamanca: Universidad de Salamanca, 1993, s. 543–548.

JOSET, Jacques. De los nombres de Rampín (II). In I. Arellano (ed.). *Studia Aurea, Actas del III Congreso Internacional de AISO*, III. Pamplona-Toulouse: GRISO-LEMSO, 1996, s. 273–278.

JOSET, Jacques. De los nombres de Rampín (III). In F. Sevilla-C. Alvar (eds.). *Actas del XIII Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas*, I. Madrid: Castalia, 2000, s. 351–359.

JOSET, Jacques. [Estudio preliminar y notas]. In 2007. *La Lozana andaluza*. Ed. Jacques Joset a Folke Gernert. Barcelona: Círculo de Lectores; Galaxia Gutenberg, 2007.

MACPHERSON, Ian. Fray Íñigo de Mendoza, Francisco Delicado y dos enigmas salomónicas. In *Actas del VI Congreso Internacional de la Asociación Hispánica de la Literatura Medieval*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá, 1997, s. 39–56.

MENÉNDEZ Y PELAYO, Marcelino. *Orígenes de la novela*, III. Madrid: Bailly-Bailliére, 1910, s. CLXXXVIII–CCII.

MORREALE, Margherita. Bisoño de Frojolón: a propósito de una reciente edición de *La Lozana Andaluza*. *Boletín de la Biblioteca de Menéndez Pelayo*, LV, 1979, s. 323–343.

MORROS MESTRES, Bienvenido. Horacio y *La Lozana andaluza*. *Voz y Letra*, XX/1, 2009, s. 3–9.

PERUGINI, Carla. Las fuentes iconográficas de la *Editio Princeps* de *La Lozana Andaluza*. *Salina*, 14 (2000), s. 65–72.

PERUGINI, Carla. *I sensi della Lozana Andaluza*. Salerno: Ripostes, 2002.

PERUGINI, Carla. [Introducción y notas]. In *La Lozana andaluza*. Ed. Carla Perugini. Sevilla: Fundación José Manuel Lara, 2004.

REAMY, Milton Gerald. *El Retrato de la Lozana andaluza: un estudio de costumbres y precursor de la novela picaresca*, Universidad Atónoma de México, 1946.

REYES, Alfonso. „La Garza Montesina“, en *Obras Completas*, Madrid, 1917, vol. VI, pp. 249–256.

SEPÚLVEDA, Jesús. [Introducción y notas]. In *La Lozana Andaluza*. Ed. Jesús Sepúlveda y Carla Perugini. 2. ed. Málaga: Universidad de Málaga, 2011.

SOTELO VÁZQUEZ, Antonio Vilanova (1923–2008). *Estudis Romànics*, 2009, 31, s. 646–653. [Nekrolog.]

SURTZ, Ronald E. Texto e imagen en el *Retrato de la Lozana Andaluza*. *Nueva Revista de Filología Hispánica*, XL (1992), 1, s. 169–185.

UGOLINI, Francesco A. Nuovi dati intorno alla biografia di Francisco Delicado desunti da una sua sconosciuta operetta (con cinque appendici). *Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia. Università degli Studi di Perugia*. XII (1974–75), 1175, s. 443–617.

VILANOVA, Antonio. [Introducción y notas]. In *La Lozana Andaluza*. Ed. Antonio Vilanova. Barcelona: Selecciones Bibliófilas, 1952.

VRIES, Henk de. ¿Quién es la Lozana?. *Celestinesca*, 18 (1994), s. 51–73.

5.3 Ostatní citovaná literatura

BARTHES, Roland. *Rozkoš z textu*. Přel. Olga Špilarová. Praha: Triáda, 2008.

BEER, Rudolf. “Wolf, Ferdinand”, en *Allgemeine Deutsche Biographie*, herausgegeben von der Historischen Kommission bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Band 43 (1898), p. 729–737. [Online. Cit. 25-11-2012].
<http://de.wikisource.org/w/index.php?title=ADB:Wolf,_Ferdinand&oldid=1691619>.

BÍLEK, Petr A. Kánon. *Host do školy*, září, č. 4, 2007, s. 22–23.

BLOOM, Harold. *Kánon západní literatury: knihy, které prošly zkouškou věků*. Přel. L. Nagy, M. Pokorný. Praha: Prostor, 2000.

BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Přel. Věra Dvořáková. Praha: Karolinum, 1998.

BOURDIEU, Pierre. *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Přel. Petr Kyloušek, Petr Dytr. Brno: Host, 2010.

BROADY, Donald. Sada náčiní pro studia pole. *Slovo a smysl*, 20, X, 2013, č. 20, s. 323–329.

ČERMÁK, Petr. *Fonetika a fonologie současné španělštiny*. 3., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2015.

DEYERMOND, Alan. *Historia y crítica de la literatura española 1/1. Edad Media. Primer suplemento*. Cuidado por Francisco Rico. Barcelona: Crítica, 1991.

Dizionario della lingua italiana, 1830.

DOLEŽEL, Lubomír. *Heterocosmica: fikce a možné světy*. Praha: Karolinum, 2003.

- DUBSKÝ, Josef. *Velký španělsko-český slovník*. 2., opr. a rozš. vyd. Praha: Academia, 1993.
- Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973.
- ESSLING, Victor Masséna. *Les livres à figures vénitiens de la fin du XVe siècle et du commencement du XVIe*. Florence – Paris, 1907–1914.
- GENETTE, Gérard. *Narrative discourse: an essay in method*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1980.
- GUILLORY, John. *Cultural capital: the problem of literary canon formation*. Chicago: University of Chicago Press, 1993.
- GUILLORY, John. Kanonické a nekanonické: současná diskuse. Imaginární politika reprezentace. *Česká literatura*, roč. 55, duben, č. 2, 2007, s. 184–217.
- HOMOLKOVÁ, Milada. K původu a pravopisu jednoho literárního termínu. *Naše řeč*, 88, 2005, č. 3, s. 167–168.
- CHASTEL, André. *Vyplenění Říma: od manýrismu k protireformaci*. Brno: Barrister & Principal, 2003.
- Jeruzalémská Bible*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.
- KAPLICKÁ YAKIMOVA, Vera. *Literární kánon a překračování hranic: formování literárního kánonu v cizím prostředí*. Praha: Academia, 2015.
- KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. *Naratologie: strukturální analýza vyprávění*. Praha: Dauphin, 2013.
- LINGEA. *Španělsko-český, česko-španělský velký slovník*. V Brně: Lingea, 2009.
- Literatura a kánon*. Ed. J. Wiendl. Autoři: P. A. Bílek, P. Janoušek, H. Šmahelová, V. Papoušek, D. Tureček. Praha : FF UK, 2007.
- MAINER, José-Carlos. *Historia, literatura, sociedad (y una coda española)*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2000.
- MORREALE, Margherita. El superlativo en “issimo” y versión castellana del “Cortesano”. *Revista de Filología Española*, XXXIX, n. ¼, 1955, s. 46–60.
- MÜLLER, Richard. Literární kánon: modely (dis)kontinuity. *Česká literatura*, roč. 55, duben, č. 2, 2007, s. 167–178.
- NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006.
- OOSTENDORP, H. Th. La evolución semántica de las palabras españolas «auctor» y «actor» a la luz de la estética medieval. *Bulletin Hispanique*, 68, n°3-4, 1966, s. 338–352.

Otázky českého kánonu. Sborník příspěvků z III. kongresu světové literárněvědné bohemistiky. Praha 28. 6.–3. 7. 2005. Ed. S. Fedrová. Praha : Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2006.

POUND, Ezra. *ABC četby*. Přeložil Anna Kareninová. Brno: Atlantis, 2004.

POZUELO YVANCOS, José María, ARADRA SÁNCHEZ, Rosa María. *Teoría del canon y literatura española*. Madrid : Cátedra, 2000.

PROCACCI, Giuliano. *Dějiny Itálie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997.

RIMMON-KENAN, Shlomith. *Poetika vyprávění*. Brno: Host, 2001.

RIPPL, Gabriele – WINKO, Simone. *Handbuch Kanon und Wertung: Theorien, Instanzen, Geschichte*. Stuttgart: Metzler, 2013.

RUSSELL, Peter E. [Introducción]. In ROJAS, Fernando de. *Comedia o tragicomedia de Calisto y Melibea*. Madrid: Clásicos Castalia, 2001.

SÁNCHEZ FERNÁNDEZ, Juan Antonio. *La tesisura de La Celestina: (una aproximación)*. Praha: Karolinum, 2012.

SAVON, Hervé. Une Consolation imitée de Sénèque et de saint Cyprien (Pseudo-Jérôme, *epistula 5, ad amicum aegrotum*). 1979.

SERRADILLA CASTAÑO, Ana. Evolución de la expresión del grado superlativo absoluto en el adjetivo: las perífrasis sustitutivas del superlativo sintético en español antiguo. *CAUCE, Revista Internacional de Filología y su Didáctica*. n. 28, 2005, s. 357–385.

SNOW, Joseph T. La iconografía de tres Celestinas tempranas (Burgos, 1499; Sevilla, 1518; Valencia, 1514): unas observaciones. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica*, 6 (1987), I, s. 255–277.

Slovník biblické kultury. Praha: Ewa Edition, 1992.

VAN LIERE, F. Marchesino da Reggio. 2007. Online: < http://www.treccani.it/enciclopedia/marchesino-da-reggio_%28Dizionario-Biografico%29/> [Cit. 25. 10. 2017].

VÍTEK, Tomáš, Jiří STARÝ a Dalibor ANTALÍK. *Věštění a prorokování v archaických kulturách*. Praha: Herrmann, 2006.

VOIT, Petr. Tiskové písmo Čech a Moravy první poloviny 16. století. *Bibliotheca Strahoviensis*, 10, 2011, s. 105–202.

WARDROPPER, Bruce. La novela como retrato: el arte de Francisco Delicado. *Nueva Revista de Filología Hispánica*, VII, 1953, s. 475–488.

WANG, Chaofang. *Las fórmulas superlativas en el español de los siglos XVIII y XIX*. Madrid: Universidad Autónoma de Madrid, 2013. [Disertační práce].

WINKO, Simone. Kánon, literární [slovníkové heslo]. In A. Nünning, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Čes. ed. J. Trávníček, J. Holý. Přel. A. Urválek, Z. Adamová. Praha : Host, 2006, s. 371.

WOLF, Ferdinand. Über das Spanische Drama: *La Celestina* und seine Übersetzungen. *Blätter für literarische Unterhaltung*, 213–217, 1845, s. 833–870.

ZAVADIL, Bohumil. *Vývoj španělského jazyka I*. Praha: Karolinum, 1998.

ZAVADIL, Bohumil. *Vývoj španělského jazyka II*. Praha: Karolinum, 2004.

Publikace

HOLUB, Jiří. *La Lozana andaluza* de Francisco Delicado: ¿una autobiografía delicada? In SÁNCHEZ, Juan A., Jaroslava MAREŠOVÁ et alii. *La cuestión autobiográfica en el Siglo de Oro*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2013. s. 149–170.

HOLUB, Jiří. Delikátní kontrfej pěkné Andalusanky Losány. *Plav - měsíčník pro světovou literaturu*, XI, č. 2, 2015 s. 31–38.

HOLUB, Jiří. Nenápadný půvab oslovování. *Plav - měsíčník pro světovou literaturu*, XI, č. 3, 2015, s. 49–52.

HOLUB, Jiří. Bourdieuan Critique of Bürger's Theory of the Avant-Garde. In Petr Vurm. *Réévaluations - canons littéraires et culturels / Reassessments - Literary and Cultural Canons*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. s. 59-65. ISBN 978-80-210-6190-3.

Pedagogická činnost

Přednáška Úvod do literární teorie na ÚRS FF UK v letech 2011, 2012, 2013, 2015, 2016.